

Årsrapport 2017

FØLGESKABET
-til fremme af fællesskaber

”SAMMEN SKABER VI NÆSTE GENERATION”

TANKER BLIVER TIL VIRKELIGHED

Efter i flere år at have stået på bestyrelseskurser med mange forskellige slags forældre og oplevet hvordan de havde et uforløst ønske om at ville gøre en større forskel i deres barns dagtilbud, blev det mig mere og mere magtpåliggende at forstå, hvorfor det ikke i højere grad sker, samt finde bud på hvad der understøtter, at det i højere grad kommer til at ske. Særligt når vi ved at børnene har brug for at opleve sammenhæng i deres liv, hvor deres hverdag giver mening, hvor de oplever at deres hverdag er til at håndtere og hvor de oplever at deres hverdag er forståelig og forudsigelig. Den sammenhæng i hverdagen ruste deres mentalt sunde, både nu og senere hen i livet.

Det var drivet bag at stifte Følgeskabet og det har været drivkraften lige siden. At få den energi der er tilstede i forældregruppen aktiveret i forhold til alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Arbejdet i 2017 har derfor handlet om at analysere de strukturer, de kulturer og de samarbejdsrelationer der skaber hverdagens forældresamarbejde og afsøge løsningsmodeller, der både kan sætte forældregruppens potentialer bedre i spil og samtidig kan anvendes bredt i forhold til en vilkårlig daginstitution med en vilkårlig forældregruppe. Det har i 2017 ført til at Følgeskabet har nogle efterhånden velafprøvede deltagelses- og involveringsprogrammer. Programmer der både overfor forældrebestyrelsen, ledelsen, medarbejdere og forældrene, sætter an til at samarbejde på nye måder der i højere grad støtter op om børnenes evne til at kunne forstå og meningsfuldt begå sig i de forskellige arenaer som dagtilbud og hjem er – hvor de voksne hjælper, støtter, oversætter og er gode rollemodeller.

De deltagelses- og involveringsprogrammer der med succes er afprøvet i 2017 er Zonemodellen, forældredeltagelsesbarometeret, forældredeltagelsestrappen, samarbejdsundersøgelser samt leveregler der fremmer en aktiv og medskabende forældrekultur. Det er hver især programmer, der har understøttet en forståelse af hvor stærke medskabere forældregruppen er af børnenes hverdag i dagtilbuddet og givet både forældregruppe og personalegruppe en nyt syn på hvordan man skaber kvalitet i et dagtilbud.

At fremme et forpligtende forældresamarbejde i vores dagtilbud, er en samskabende og innovativ velfærdsopgave. 2017 har derfor også været året hvor Følgeskabet har afprøvet forskellige skaleringsmuligheder, der på effektiv vis kan bringe et nyt mindset i spil. Følgeskabet har derfor afsøgt en række fonde der netop arbejder med innovation og løsning af velfærdsopgaver. I det arbejde har Følgeskabet måtte sande at der indenfor dele af fondsverdenen er en forståelse af, at innovation er enslydende med teknologiske løsninger, som hurtigt kan skaleres ud til en stor målgruppe. I forhold til Følgeskabets målsætning er der ingen hurtige quick-fixes. At understøtte et mere vidtgående forældresamarbejde, hvor man skal turde mere og give mere af sig selv, er et langt og vedvarende træk. Det er ikke noget der kommer let – til gengæld er det heller ikke noget der går let, når først det er etableret. 2018 er derfor også året hvor Følgeskabet sætter pejling efter fonde der arbejder med langsigtede strategier – og har tålmodighed til at skabe bedre rammer for børn og børnenes fællesskaber. I årsrapporten kan I læse mere om de forskellige resultater, programmer og reaktioner som Følgeskabet har været en del af i 2017.

Det arbejde der er lavet i 2017 er det bedste afsæt for at gå ombord i 2018 - med endnu mere veldokumenteret viden, endnu flere institutioner der gerne vil have et tættere og mere forpligtende forældresamarbejde i gang og ikke mindst en række engagerede ildsjæle, som hver dag fremmer Følgeskabets sag. Dertil kommer at 2018 er året hvor der venter os en nye dagtilbudslov, med styrkede læreplaner og mere vidtgående forældresamarbejde.

Med en stor tak til alle dem som har vist Følgeskabet interesse – lyttet, arbejdet, forholdt sig kritisk og prøvet ting af, siger jeg tak for 2017 og ser frem til 2018.

Med venlig hilsen

Kirsten Birk Olsen

Stifter og indehaver af Følgeskabet

2153

Børn oplevede større mening og sammenhæng mellem dagtilbud og hjem

114

Forældre og bestyrelser blev mere medskabende af deres børns udvikling

319

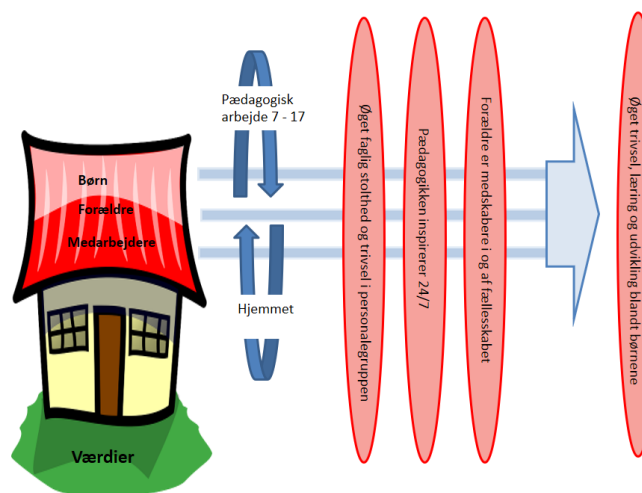
Ledere og medarbejdere rammesatte et forpligtende forældresamarbejde

2017 (og opstartsåret 2016)

RESULTATER

PROJEKT "DAGINSTITUTIONEN SOM ET FAMILIEHUS"

Med støtte fra BUPL's udviklingsmidler gik Følgeskabet sammen med Edel Liisbergs børnehus i Københavns nordvestkvarter, sammen om at afprøve et projekt, der i højere grad skulle tænke dagtilbuddet som et familiehus. Projektet blev designet og gennemført af Følgeskabet og havde til formål at de voksne i daginstitutionen, skulle lykkes endnu bedre med at skabe det bedste læringsmiljø sammen. Med afsæt i institutionens værdier og med tydelige pædagogiske intentioner, skulle et familiehus skabe en ny ramme om forældresamarbejdet og i højere grad gøre forældrene medskabende af børnenes trivsel, læring og udvikling.

Projektet afprøvede Zonemodellens anvendelighed og afprøvede brugen af samarbejdsundersøgelser, hvilket viste gode og effektfulde resultater. Projektet blev afrapporteret i maj 2017 og rapporten omkring projektets tilblivelse, tilrettelæggelse og gennemførelse er at finde på Følgeskabets hjemmeside. Projektet har ligeledes været omtalt i paraplyorganisationen fobu's medlemsblad og Daginstitutionernes Landsorganisations medlemsblad.

ARTIKLER

Følgeskabet har i løbet af året produceret en række artikler:

- "Forældreinvolvering – er det ikke sådan et speltmorprojekt?"
- "Hvorfor det er dejligt at have en ven der er sød og hvis mor også er sød!"
- "Fire trin der bygger en god forældreinvolvering op"
- "Følgeskabets bud på morgendagens daginstitution"
- "Tre gode replikker der inviterer forældrene indenfor"
- "Tre gode input til bestyrelsens arbejde"

FØLGESKABETS GRUNDANTAGELSER I FORÆLDRESAMARBEJDET:

Et barns forældre er i dagtilbuddet ca. 2 – 2½ time om ugen. Den samlede forældregruppe er en del af læringsmiljøet ca. halvdelen af dagen. Der er et stort potentiale i at styrke samarbejdet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i den tid forældrene allerede er i dagtilbuddet

- alle forældre vil gerne lykkes i deres børns fællesskab
- meget af det pædagogiske arbejde er for forældrene usynligt
- mange forældre tror det er pasning (og noget mere) som der samarbejdes om
- børn spejler det de voksne gør og gør det samme
- alle forældre er rollemodeller og medskabende når de er tilstede i deres børns dagtilbud.

»Det jeg tager med mig efter foredraget fra Følgeskabet er, hvor lidt man som forælder i virkeligheden behøver anstrenge sig, før daginstitutionen bliver et bedre sted for børn og personale at tilbringe dagen «

– Citat forælder i dagtilbud i København

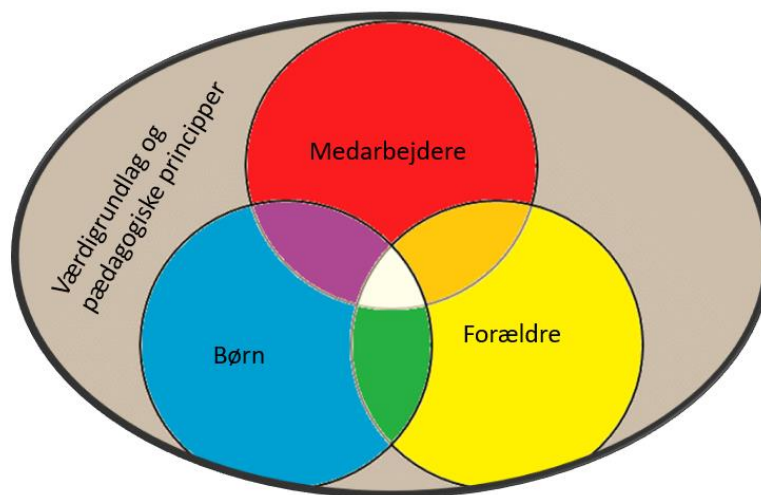

DELTAGELSES- OG INVOLVERINGSPROGRAMMER

Nedenfor følger en kort gennemgang af de deltagelses- og involveringsprogrammer som Følgeskabet har afprøvet og fundet anvendelige i forhold til at fremme et kompetent og forpligtende samarbejde mellem dagtilbud og hjem.

ZONEMODELLEN®

Zonemodellen® er et værktøj, der skaber et fælles sprog og bevidsthed i organisationen om, hvad det er voksne og børn vil med hinanden. Zonemodellen® består af i alt 8 zoner og tre aktørgrupper: medarbejdere, forældre og børn

Det er som oftest sådan at de zoner, hvor medarbejderne er til stede, er de mest aktive. Det er som udgangspunkt også meget naturligt. Zonemodellen gør dog op med den traditionelle tænkning, at det er medarbejderne, der alene er drivkræfterne, da Zonemodellen lægger an til at alle tre aktørgrupper betragtes ligeværdigt og alle tre aktørgrupper, er ved deres blotte tilstedeværelse, medskabende af det liv, der folder sig ud i daginstitutionen. Det gør at man sammen trænes til at få øje på de aktiviteter man i fællesskab betragter som vigtige. Det flytter også ved opfattelsen af hvem der har ansvaret for at daginstitutionen lykkes. Det er ikke længere medarbejderne alene der skal opfinde og understøtte livet i institutionen. Det får forældrene, gennem en øget involvering også mulighed for at præge.

»Tak fordi du har taget dig tiden til at tage brillerne af og kigge på forældresamarbejdet udefra. Det har givet mig rigtig mange a-ha-er. Jeg har en lille angst over at skulle videre. Det er et stort ansvar vi skal ud og have forløst. Men jeg glæder mig «

– Citat formand for en institutionsbestyrelse

FORÆLDREDELTAGELSESBAROMETERET

For at man skal kunne sætte en retning for hvordan man som institution vil arbejde med forældresamarbejde, har man behov for at have en fælles viden om hvordan man tænker forældresamarbejdet, hvor de forskellige parter oplever at forældregruppen befinder sig og hvilke skridt man skal tage, for at bevæge sig i retningen af mere forpligtende forældresamarbejde. Følgeskabet har i 2017 udviklet og forfinet forældredeltagelsesbarometeret, der giver mulighed for at man i fællesskab kan tale om hvor det er forældregruppen befinder sig, hvor man gerne vil hen med forældregruppen og hvilke tiltag man skal gøre for at skabe en kulturforandring der er organisatorisk forankret.

LEVEREGLER

Leveregler er et godt værktøj til at skabe en mere aktiv og medskabende forældrekultur. Følgeskabet har samlet et væld af udsagn fra forældrene, som udtrykker et ønske for hvordan man i forældregruppen gerne vil tage mere del i institutionslivet. Der er ingen grænser for hvad en leveregel kan indeholde, blot den fremmer institutionens vision, værdigrundlag og pædagogiske principper. Leveregler har stor succes i forældregruppen fordi de er så konkrete og så nemme at skabe fælles fodslag omkring. På den måde bliver det ukompliceret og nemt at gå til, hvilket er vigtigt hvis hele forældregruppen skal kunne være med. Eksempler på leveregler kunne være:

Jeg siger godmorgen og farvel til de andre børn og voksne og lærer/bruger børnenes navne

Jeg gør mig umage med at finde tryghed og glæde i rammerne og giver det videre til børnene

SAMARBEJDSUNDERSØGELSER

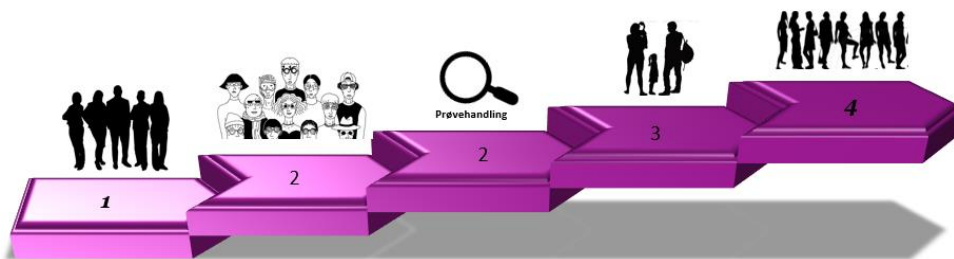
Følgeskabet har udviklet et værktøj der frembringer viden om hvordan forældre og pædagogisk personale, kan skabe et samarbejde der gavner børnene bedst. Mange dagtilbud laver forældretilfredshedsundersøgelser. Forældretilfredshedsundersøgelser beder forældre reflektere over, om personalet gør det godt nok. I de samarbejdsundersøgelser som Følgeskabet arbejder med, beder vi forældre reflektere over, hvordan de sætter sig selv i spil og hjælpes på vej som medskabere af børnenes fællesskab. Samarbejdsundersøgelsen tager et naturligt afsæt i fællesskabet og samler viden om, hvordan vi bedst lykkes med hinanden. Ikke om forældretilfredsheden – men om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvorfor en samarbejdsundersøgelse:

- Samarbejdsundersøgelsen sætter forældrene i spil, på samme måde som børnene opfatter dem. Som betydningsfulde voksne og stærke rollemodeller. Det er det hele menneske børnene ser. Derfor er det centralt at forældrene har kendskab til og mulighed for at involvere sig, bakke op om relationerne, er inkluderende og kan sætte sig selv i spil. Det er det børnene hver dag øver sig på at mestre og forældrene er deres stærkeste rollemodeller.
- Samarbejdsundersøgelsen har fokus på barnet og på hvad der styrker børnenes læringsmiljø og fællesskab. Det hjælper samarbejdet til bedre at holde fokus på hvad kerneopgaven er og hvad fagligheden går ud på.
- Ved at indsamle viden og udarbejde en handlingsplan sammen med ledelse og bestyrelse, bliver forældresamarbejdet forankret organisatorisk. Forældresamarbejdet styrkes når ledelse og bestyrelse sætter en fælles retning for hvad man vil med hinanden og hvordan, hvor og hvornår man gør det.

FORÆLDREDELTAGELSESTRAPPEN

Der skal i organisationen være en modenhed i forhold til at invitere forældrene mere ind og tage del i hverdagen. Ingen – hverken forældre eller pædagogisk personale har lyst til at forældrene kommer mere på banen med det resultat at de udvander fagligheden – i stedet for at styrke den. Følgeskabet arbejder derfor med afsæt i forældredeltagelsestrappen, hvor man først arbejder med de organisatoriske rammer og sætter en fælles retning for fællesskabet, inden man som enkeltindivid – forældre eller medarbejder – udvikler og afprøver nyt samarbejdsformer og tiltag.

Trin 1

Gennem bestyrelseskurser og seminarer om visioner og værdier, etableres et fælles organisatorisk afsæt, hvor det er tydeligt hvad forældre, ledelse og ansatte vil med fællesskabet omkring børns trivsel, læring og dannelse. Hvad vil man? Hvad er visionen for de børn man sender videre? Hvilket værdigrundlag/menneskesyn gør man det ud fra?
Målgruppe: Bestyrelse, ledelse, MED

Trin 2

Gennem workshops og prøvehandlinger i praksis, styrkes personalet i at lave en rammesætning der er tydelig og forudsigelig. Skal forældrene få øje på det pædagogiske arbejde skal personalet målrettet kommunikere de pædagogiske intentioner i aktiviteter, leg og hverdagspraksis, så forældrene ved hvad de skal få øje på, spørge ind til og tale op. Derudover trænes den involverende arbejdsform, således at personalet er bevidste om at gøre brug af en bred vifte af involveringsformer der bedst passer forældregruppen.
Målgruppe: Ledelse og personale

Trin 3

Ved foredrag om dagtilbuddets kerneopgave og forældrenes medskabende rolle heri, aktiveres samarbejdet og det samskabende fokus i hverdagen styrkes. Forældre og personale kommer tættere på hinanden og på hvordan de samarbejder om eget barn og

børnefællesskabet.

Målgruppe: Personale og forældre

Trin 4

Med afsæt i en tydelig ramme for hvad man vil med fællesskabet (trin 1) og det ansvar og de muligheder forældrene har i samarbejdet (trin 2 og 3), understøttes forældrene i at definere og organisere sig. Det kan være lige fra at etablere en støtteforening, til at formulere et levere regler for hvordan man bedst muligt understøtter ALLE børns trivsel, læring og dannelse.

Målgruppe: Forældre

»Når vi taler fælles ansvar for børnenes læringsmiljø, er det vigtigt at blive mindet om at personale og forældre har forskellige udgangspunkter for at forstå hvad læringsmiljø er. Det skal vi fagprofessionelle blive bevidste om i vores opgave med at inddrage forældrene «

– Citat leder af et dagtilbud

... FOR INPUT OG DIALOG

2017 har været året hvor Følgeskabet har haft drøftet analyser, refleksioner og mulige løsninger med et række forskellige interessenter, beslutningstagere, pædagogiske medarbejdere, ledere og forældre. Det har været en sand fornøjelse at møde den nysgerrighed og interesse der har været i forhold til Følgeskabets arbejde. Tak til jer alle.

Også en stor tak til Følgeskabets kommission, for at have givet konstruktiv og frugtbar input til hvorledes Følgeskabet kan udvikle dialogen, støtten og opbakningen til forældrene og dagtilbuddets personale. I kommissionen sidder:

- Ulla Quist Engholm, dagtilbudleder i Gentofte Kommune
- Rachel Bouzaglo, pædagogisk konsulent Københavns Kommune
- Anna Sofie Weigaard Jørgensen, forælder og formand for forældrebestyrelsen
- Andreas Lloyd, forælder
- Rikke Hove Bæk, forælder
- Kristina Petskovska Lund, forælder

Stor tak til Per Schultz Jørgensen for beredvillig at give input og opmuntre til at fortsætte et vigtigt stykke arbejde.

Stor tak til Reach for Change som har gjort Følgeskabet til en Change Leader-aktør og med kærlige og gode råd, gjort virksomheden stærkere og tydeligere.

Tak til Kristian Funder for at have stillet sin tid og ekspertise til rådighed for at give Følgeskabet et flot nyt logo og visuelt udtryk.

Tak for et godt samarbejde med:

- Arga Survey som udsender og databehandler Følgeskabets kvantitative materiale
- Graffic som udarbejder Følgeskabets materiale og web

I 2017 har Følgeskabet besøgt en række aktører og interessenter:

BUPL Hovedstaden

BUPL Lederforening

UCC

Metropol

KL

EVA

FOA

DLO

FOLA

KFO

Fædreforeningen Baba

FUB (foreldreutvalget for
barnhager)

Følgeskabet er medlem af
Medborgerne

Følgeskabet
Hjortholms Alle 38
2400 København NV
tlf. 51765656
www.folgeskabet.dk

